

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

Н.В. Михальченко

«30» серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

035 Філологія

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська

Освітня програма: Переклад

2023-2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Єфименко Тетяна Миколаївна, доцент кафедри германської філології, кандидат філологічних наук.

РЕЦЕНЗЕНТ: к. філ. н., доцент кафедри англійської філології та прикладної лінгвістики Херсонського державного університету Просяннікова Я.М.

Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри германської філології (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Дем'яненко О. Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від “30” серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної ради

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства» розглянуто особливості перекладу з української мови на англійську та з англійської на українську; визначено особливості формування мовної особистості сучасного студента; проаналізовано нормативно-правову базу підготовки майбутніх перекладачів англійської мови (освітньо-професійна програма, вимоги до укладання навчальної та робочої навчальної програм); досліджено розвиток перекладацької компетенції та загальних умінь спілкування; формування впевненості щодо використання мови як засобу комунікації та перекладу; формування початкових практичних навичок обробки тексту у процесі перекладу з української мови на англійську; активізація вживання специфічних мовних елементів у перекладі з української на англійську мову (підходи до навчання мови, закономірності, принципи, методи, прийоми та засоби навчання); окреслено ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу; схарактеризовано систему аудиторних занять у ЗВО (лекція, практичне, семінарське, лабораторне заняття), технологію організації самостійної роботи студентів та практичної підготовки (види практик у ЗВО, компоненти виробничої практики); розкрито особливості змішаного навчання і роль дистанційного в його системі; інформаційно-освітні ресурси дистанційного навчання; з'ясовано види навчально-, навчально-дослідницької, науково-дослідницької роботи (навчально-дослідницька робота, науково-дослідницька робота, науково-організаційні заходи) майбутнього філолога; складники його науково-комунікативної компетентності.

Ключові слова: переклад, технологія навчання, аудиторні заняття, позааудиторна робота, змішане навчання, дистанційне навчання, науково-дослідницька робота.

Вступ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «035 Філологія» за освітньо-професійною програмою «Переклад».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є питання ролі і місця перекладу в історичному екскурсі, роль і значення перекладу, сутність перекладу, типи перекладу, значення перекладу та найвизначніших перекладачів для розвитку і становлення мов і літератур.

Міждисциплінарні зв'язки стилістика, лексикологія, іноземна література, психологія, фонетика, граматики.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета: подати найважливіші теоретичні відомості з перекладознавства, ознайомити студентів з сутністю перекладу, визначити поняття «переклад», визначити місце перекладу як акту міжмовної комунікації, виявити статус, предмет та структуру дисципліни в системі теорії перекладу, розвиток перекладацької компетенції та загальних умінь спілкування; формування впевненості щодо використання мови як засобу комунікації та перекладу; формування початкових практичних навичок обробки тексту у процесі перекладу з англійської мови на українську та з української на англійську; розвиток здатності до самостійного пошуку та засвоєння нового матеріалу.

1. 2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є: розвивати творче мислення при виборі способів перекладу, а також при виконанні практичних завдань у спеціальних навчальних ситуаціях, які вимагають професійної компетенції перекладача; сформувати у студентів початкову теоретичну базу, загальні уявлення про способи оцінювання та членування тексту в процесі визначення способу перекладу та основних напрямків перетворення тексту; сформувати уявлення про специфіку професійної діяльності перекладача в сучасному суспільстві; сформувати основи вмінь творчого використання знань на практиці під час виконання усного або письмового перекладу з урахуванням конкретних умов; ознайомити з найбільш відомими напрямками та концепціями перекладознавства, методами, формами та засобами перекладу з англійської мови на рідну та з рідної на англійську.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

II. Фахові:

ФК 1.Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 8.Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9.Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ФК 10.Здатність здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів.

Кредит 1. ФОРМУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДУМКИ (ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС)

Тема 1. Тема 1. Античний світ. Переклад в епоху Середньовіччя.

Тема 2. Перекладацька діяльність епохи Відродження. Переклад епохи Бароко (1600–1750)

Тема 3. Переклад періоду класицизму та просвітництва (VIII ст.). Переклад епохи романтизму (кінець 1830 рр.XIX ст.)

Тема 4. Переклад доби критичного реалізму (1880–1910-ті рр.)

Тема 5. Період "Розстріляного Відродження" (1920-1937/41) у СРСР та в УРСР

Кредит 2. ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ПЕРЕКЛАДІВ. МОВНЕ ЗНАЧЕННЯ І ПЕРЕКЛАД.

Тема 1. Предмет вивчення перекладознавства. Галузі перекладознавства.

Тема 2. Визначення поняття «переклад». Основні види перекладу. Типи та види перекладу за характером, формою та засобом. Зв'язок перекладознавства з іншими науками.

Тема 3. Значення слова.

Тема 4. Основні типи мовних значень у теорії перекладу.

Тема 5. Способи передачі мовних значень у перекладі. Способи передачі безеквівалентної лексики.

Кредит 3. АДЕКВАТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ. АДЕКВАТНІСТЬ І ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ. КОМУНІКАТИВНІ РІВНІ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ. ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ. КОМУНІКАТИВНІ РІВНІ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ

Тема 1. Поняття адекватності у перекладознавстві. Поняття еквівалентності у перекладознавстві

Тема 2. Основні концепції перекладацької еквівалентності. Концепція формальної відповідності. Концепція нормативно-змістової відповідності.

Тема 3. Концепція повноцінного (адекватного) перекладу. Концепція динамічної (функціональної) еквівалентності.

Тема 4. Проблема еквівалентності у світлі сучасної теорії перекладу.

Тема 5. Рівні еквівалентності. Історичні концепції та універсальні моделі перекладацької еквівалентності

Кредит 4. ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧІВ. ВЗАЄМОДІЯ ПЕРЕКЛАДАЧА І АВТОРА В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ. ВЗАЄМОДІЯ ПЕРЕКЛАДАЧА І АВТОРА В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Тема 1. Історія підготовки перекладачів. Визначення понять «перекладач» та «тлумач».

Знання, вміння та навички перекладачів. Особистісні якості перекладачів.

Тема 2. Модель сучасного перекладача. Підготовка перекладачів в Україні та зарубіжних країнах на сучасному етапі. Відомі українські перекладачі.

Тема 3. Індивідуальність автора оригіналу і перекладача.

Тема 4. Проблема «перекладності» і «неперекладності» тексту. Поняття «одиниці перекладу». Текст як одиниця перекладу.

Тема 5. Переклад художніх текстів різних жанрів.

Кредит 5. ЛЕКСИКОГРАФІЯ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ. ПЕРЕКЛАД ІДІОМАТИЧНИХ ВИРАЗІВ. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА. НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.

Тема 1. Класифікація словників. Техніка роботи зі словником. Основні риси фразеологізмів як мовних одиниць. Класифікація фразеологічних відповідностей.

Тема 2. Сучасне перекладознавство як самостійна наукова дисципліна. Основні підходи до теорії перекладу.

Тема 3. Основні підходи до теорії перекладу. Розвиток суспільства і збагачення словникового складу англійської мови.

Тема 4. Наукове дослідження та його типи. Методологія наукових досліджень.

Тема 5. Етапи наукового дослідження. Загальні вимоги до наукової роботи

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 години/ 5 кредитів.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Євтушенко Л.П. Вступ до перекладознавства. – Черкаси, 2000.
2. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів: Видавництво, 1983. – 173 с.
3. Карабан В.І. Переклад з української мови на англійську. - Вінниця, 2004.
4. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. – Вінниця. «Нова книга», 2001. – 448с.
5. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. – Вінниця, 2006.
6. Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. – К.: КДУ, 1971. – 131 с.
7. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1982. – 166 с.
8. Мірам Г. Алгоритми перекладу. – К., 1998.

9. Мирам Г.Э. Практический перевод: заметки к лекциям. – К.: Ника-Центр, 2005. – 184 с.
10. Петренко Н.М. Вступ до перекладознавства. – Дніпропетровськ, 2002.
11. Семенец О.Е., Панасьев А.Н. История перевода. Киев, 1989.

Додаткова література:

1. Алексеева И.С. Введение в переводоведение. Уч. пос. для фил.и лингв. фак-тов ВУЗов. М.: Academia, 2004. -352 с.
 2. М.П.Брандес, В.И.Повоторов. Предпереводческий анализ текста (для институтов и факультетов иностранных языков): Учеб пособие. - 3-е изд., стереотип. - М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001.- 224с.
 3. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). – М.: Изд-во ин-та общего среднего образования РАО, 2001. – 244с.
 4. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). – М.: ВШ, 1990. – 253с.
 5. Комиссаров В.Н. Современноепереводоведение. – М.: Этс, 2002. – 424 с.
 6. Комиссаров В.Н. Слово о переводе. М., 1973.
 7. Копанев П.И. Вопросы истории и теории перевода. Минск, 1972.
 8. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. - М.: ВШ, 1985. – 256 с.
 9. Нелюбин Л.Л. Перевод и прикладная лингвистика. М., 1983.
- Швейцер А.Д. Перевод и лингвистика

4.Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5.Засоби діагностики успішності навчання: Тестові завдання, проекти, доповіді-презентації, контрольні роботи